

Lietuvos nacionalinė
M.Mažvydo biblioteka

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 25 (1716) 1990 m. liepos mėn. 10d.

XXXV M E T A I

Melbourne

Lietuvos Katalikų Bažnyčios ganytojų žodis

Lietuvos Katalikų Bažnyčios ganytojų žodis tautos pasiaukojimo Švč. Jėzaus Širdžiai akto atnaujinimo proga

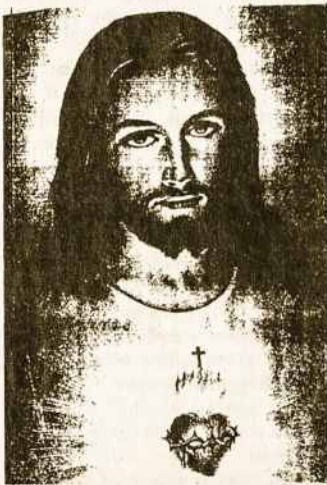
Brangūs broliai ir seserys!

1934m. liepos 1d. Lietuvos Katalikų Bažnyčios ir Lietuvos Respublikos vyriausybės vadovai bei visuomenės atstovai iškilmingai pasirašė tautos vardu pasiaukojimo Švč. Jėzaus Širdžiai aktą. Tai buvo I-ojo tautinio eucharistinio kongreso baigiamasis akordas... Šimtą tūkstantinių minių akivaizdoje Lietuva savo dvasinių ir pasaulietinių vadovų lūpomis pareiškė visam pasauliui, kad savo Valdovu ji pasirenka Kristų, kurio Švč. Širdžiai iškilmingai pasiaukojė.

Brangūs Lietuvos katalikai! Nuo tos atmintinos dienos praėjo daugiau kaip pusė amžiaus. Per tą laikotarpį pergyvenome II-ji pasaulį karą, kuris mūsų tautai atnešė naują dvasinę ir fizinę vergovę, iškentėme nemažą skriaudų ir neteisų. Dalį mūsų tautiečių skaudžiai sužalojo prievarta brukama ateistinė pasaulėžiūra, pastūmė juos į baisų dorovinį nuosmūkį. Savanaudiškumas, moralinis palaidumas, alkoholis, narkomanija, abejingumas dvasinėms vertybėms, stoka pagarbos žmogui - vaisiai, kurie gausiai užderėjo nudvasintoje, praradusioje ryšį su Dievu visuomenėje. Natūraliai kyla klausimas: kas mus išgelbės iš to baisus dorovinio skurdo?

Kilniausių mūsų tautos sūnų ir dukterų nuoširdaus darbo ir didelių pastangų dėka buvo atkurta Lietuvos nepriklausomybė. Turime teisėtą, demokratiškai išrinktą parlamentą ir vyriausybę. Jų vadovai yra pareiškę gilią pagarbą Lietuvos Katalikų Bažnyčiai už tai, kad ji sunkiausių represijų metais stiprino tautos dvasią, nesutiko tarnauti melui ir neteisūbei, moraliai rėmė Lietuvos atgimimo bei atsinaujinimo sąjūdį. Oficialiame Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos ir Ministrų Tarybos kreipime siūlyta Lietuvos Vyskupų Konferenciją išreiškianti viltis, kad „Lietuva ir Bažnyčia liks amžiams kartu, sutartinai puoselės tautos dvasią“.

Akivaizdoje naujų sunkių išbandymų, kuriuos patiria mūsų tauta eidama nepriklausomybės įtvirtinimo keliu, mes, jūsų ganytojai, kartu su valstybės vadovais, ryžtamės atnaujinti Lietuvos pasiaukojimo Švenčiausiajai Jėzaus Širdžiai aktą. Tikimės, kad mūsų atgimusios tėvynės žmonės, ištikimai laikydami Dievo ir Bažnyčios įsakymų, pareikšdami meilę ir ištikimybę Kristui, pajėgs pakilti iš

moralinio skurdo, susitelkę tarpusavio meilėje ir vienybėje.

Išganytojas per savo ištikimą tarnaitę Margaritą Mariją Alakok yra pažadėjęs gausių malonių Švenčiausiosios Jėzaus Širdies garbintojams: „Aš duosiu visų reikalingų jų luomui malonių, suteiksiu ramybę jų šeimoms, būsiu priebėga jiems gyvenant, o ypač mirties valandą palaiminsiu visus jų darbus. Nusidėjėliai mano širdyje ras gailestingumo šaltinį, atšalusios sielos taps uolesnės, uoliosios sielos trumpu laiku pasieks aukščiausią tobulumo laipsnį“.

Brangūs katalikai! Mes kviečiame jus atidžiai įsiklausyti į šiuos Išganytojo žodžius. Pakvieskite Kristų į savo šeimas, veskite prie jo vaikus ir jaunimą. Tegul jo Švenčiausioji Širdis viešpatauja visoje mūsų tėvynėje. Nepamirškime, kad Kristaus karalystė yra taikos, meilės, teisingumo ir gailestingumo karalystė. Iš Kristaus mokykimės

atlaidžios meilės, kuri neprisimena jai padarytų skriaudų, bet visuomet stengiasi blogį nugalėti gerumu.

„Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir esate prislėgti: aš jus atgaivinsiu!“ (Mt II, 28) Taip kalbėjo Kristus prieš dvidešimt amžių Palestinos gyventojams. Šie jo žodžiai tebėra aktualūs ir šiandien. Ir dabar pasaulis, nežiūrint mokslo ir technikos pažangos, išgyvena skaudžią politinę, ekonominę ir moralinę krizę. Tarp daugybės savo protu ir rankomis sukurtų daiktų žmogus jaučiasi pasiklydęs, nelaimingas, našlaitis. Jam reikia mylinčios, atjaučiančios širdies, prie kurios prisiglaudęs pasijustų ramus ir saugus.

Mūsų tauta, sujungtomis rankomis išėjusi į Baltijos laisvės kelią, dabar sujungtomis širdimis teišina į Kristaus Meilės Kelią, nes tik Kristus mūsų tautai yra šviesios ateities „Kelias, Tiesa ir Gyvenimas“ (Jn 14,6)

Švenčiausioji Jėzaus Širdie, teatinie Tavo karalystė į mūsų nepriklausomą Lietuvą!

Visos lietuvių tautos vardu šį aktą pasirašė: Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas kard. Vincentas Sladkevičius, Aukščiausios Tarybos prezidento pirmininkas Vytautas Landsbergis ir Ministrė pirmininkė Kazimiera Prunskienė.

Mus pasiekusiomis žinomis Lietuvos paaugojimo Švenčiausiajai Jėzaus Širdžiai iškilimėse Vilniuje dalyvavo apie 150 tūkstančių žmonių. Vilniaus katedroje aukojimas Mišias, tautos paaugojimo iškilmę ir Devintinių procesiją transliavo Lietuvos televizija.

LRTV

Jėzaus Širdies paveikslas Vilniuje

Birželio vienuoliktaja, lėktuvu iš Karagosdos vietinis klebonas kunigas Albinas Dumbliauskas į Vilnių parvežė Švenčiausios Jėzaus Širdies paveikslą prieš kurį 1934-ais metais per Eucharistinį kongresą Lietuva buvo paaugota Švenčiausiajai Jėzaus Širdžiai. Paveikslą pasitiko būrys jaunimo. Dabar šis istorinis Švenčiausios Jėzaus Širdies paveikslas adoruojamas Vilniaus arkikatedroje-bazilikoje.

Katedros aikštėje po šventų Mišių, kurios įvyko 12 valandą Lietuvos laiku, buvo atnaujinamas Lietuvos pasiaukojimas Švenčiausiajai Jėzaus Širdžiai taip pat prieš šį istorinį paveikslą. Tuoj po to įvyko Devintinių procesija Vilniaus gatvėmis. (Sugrįžus į katedros aikštę buvo atgiedota IV-oji Evangelija, himnas „Tave, Dieve, garbiname“, buvo suteiktas palaiminimas Švenčiausiuoju Sakramentu.) Ketvirtadienio vakare tikintieji ir visi geros valios žmonės kviečiami su žvakutėmis pasimelsti ir prisiminti birželio keturioliktają. Trečiadienį vakare Kalno Parke rengiamas mingas kančių ir skausmo birželio keturioliktajai prisiminti. Taip pat ir į šį mingą buvo kviečiama visi vilniečiai.

LRTV

Humanitarinė pagalba Lietuvai

Amerikietis senatorius W illiam Armstrong pateikė Senatui įstatymo projektą pagal kurį siūloma paskirti dešimt milijonų dolerių ypatingai humanitarinei pagalbai Lietuvos gyventojams - medikamentais, maistu, rūbais. Senatorius Armstrong pažymėjo, kad tai būtų pirma konkreti amerikiečių administracijos parama Lietuvai, kenciančiai dėl ekonominės blokados pasekmių. Administracija kviečiama pasirūpinti, kad sovietinė vyriausybė leistų pasiūti Lietuvai humanitarinę pagalbą. Kol bus gautas leidimas įstatymo projekte siūloma amerikiečių humanitarinę pagalbą perteikti Lietuvai per tarptautines organizacijas - Tarptautinį Raudonąjį Kryžių, katalikų žmonių pagalbos organizaciją Caritas, kurių skyriai jau veikia ir pačioje Lietuvoje. Pažymėtina, kad Amerikos Senatas priešinasi naujų prekybinių sutarčių sudarymui su Sovietų Sąjunga, kol taikingomis priemonėmis nebus išspręstas Lietuvos klausimas.

Atnaujinamas Lietuvos Švenčiausiajai Jėzaus Širdžiai

Lietuvių Tauta, šių 1990 metų kovo 11 dieną atkūrusi savo valstybingumą, šiandien birželio 14-tąją mini savo Gedulo ir Vilties dieną.

Ganytojų, valstybinės valdžios atstovų ir piliečių lūpomis ir širdimis atnaujinama prieš 56-erius metus padaryta savo Tėvynės pasiaukojimą Švenčiausiajai Jėzaus Širdžiai.

Zmonijos gelbėtojau Jėzau Kristau,
Tavo Švenčiausiosios Širdies

meilei ir globai mes pavėdame savo Tėvynės Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Meldžiame

Stiprink Bažnyčios ir Valstybės vadovus, apšviesk visuomenės, ūkio ir kultūros darbininkus, laimink šeimas, vaikus ir jaunimą.

Suburk vienybės svetur išblaškytus Lietuvos sūnus ir dukteris, sujunk mus Tėvynėje atlaidumo ir broliškumo ryšiais.

Atleisk mūsų nuodėmes, klaidas,

pasiaukojimas

uždek širdis Dievo ir artimo meile, doros ir ištvermės pasiryžimu.

Priimk kaip garbingos ateities auką mūsų krašto žmonių iškentėtus vargus ir neleisk niekad sustemiems viešpatauti Nemuno ir Neris šalyje.

Geroji, Švenčiausioji Jėzaus Širdie, teatinie Tavo karalystė mūsų brangioje Lietuvoje!

Vilnius 1990m. birželio 14d
Švč. Kristaus Kūno ir Kraujo šventė
Tautos Gedulo ir Vilties diena

OPTIMISTINĖS NUOTAIKOS LIETUVOJE

Nežiūrėdami kietos blokados - laikomės!

Beveik visi mes, išeiviai iš Lietuvos, turime Lietuvoje giminių bei kitų artimųjų, o jeigu kas neturime, tai giliau pakasę rasime Lietuvoje slypiančias mūsų šaknis. Su artimaisiais bendraujame asmeniškais susitikimais, apsilankymais, o dar dažniau laiškais. Nuoširdus laiškas yra gera priemonė išreikšti savo mintis, pasidalinti naujienomis, sužinoti, kas Tėvyneje vyksta. Laiškas — geras būdas ne tik savo džiaugsmus, rūpesčius išreikšti, bet ir išsiverkti. Jau esame nekartą iš tokių laišku dalį minčių skaitytojams pateikę, bet gauname prašymų, kad reiktų daugiau jų atrankos būdu pateikti. Taigi vėl kai kas.

Štai viena mokytoja pensininkė iš Vilniaus mums rašo: „Sekminių Šventės buvo šaltos tiek iš rytų, tiek iš vakarų — pūtė ir tebeučia nemalonūs vėjai. Mūsų Michailas, Sevarnazė ir kiti kalba, kad su Lietuva bus „garbingai elgiamasi.“ O čia iš vosinusių, žlega tankai, nuolat zuja kariniai lėktuvai. Nieko sau ta „garbinga kalba“. Bet atrodo, kad pasaulis daugiau tiki bolševikų propoganda, kaip pavergtųjų šauksmu bei ašaromis. Kas negyveno palaimintoj mūsų šaly/ Rusijoje/, tas nesįvaizduoja situacijos. Kaip kitaip paaiškinti, kad po karo didžioji Europos dalis buvo geruoju atiduota raudoniesiems. O ir dabar po 45 metų, visas svietas tiki M.Gorbačiovo melais bei pažadais — nenori su juo santykių gadinti. Sako, tegu tie mažiukai/ne tik lietuviai, bet ir kitos tautos/ kamuojasi. Be je, jie sako nepripažįstą Pabaltijo prijungimo, bet kai reikia tą pripažinimą viešai pareikšti, — lemena. Štai tau ir XX amžiaus demokratija. Ne tautų laisvę, bet biznis rūpi. Sovietų imperija labai nusilpusi, bet dar gyva.“

„Lietuvoje turime daugybę raudonsiūlių, atvykusių iš Rusijos. Visi jie čia atsirado dėlto, kad čia buvo geriau gyventi, kaip nuskurdusioj Rusijoj/matuškoje/. O naujame Sniečkaus mieste, kur yra netoli 40.000 gyventojų, beveik vieni rusai gyvena. Višpatie, kokia Lietuva žaidžota. Belieka guostis, kad latviai ir estams dar sunkiau.“

Rusai kolonistai Lietuvoje šiuo metu nekaip jaučiasi. Dalis jų lietuvių atžvilgiu pasidarė labai agresyvūs, tapo nepriklausomos Lietuvos duobkasiais, kiti remiai laikosi, o dar kiti klausia — „Kada mums iš Lietuvos išvykti?“ Bet išvykti nedaug kas nori. Pirmiausia reikalauja, kad jiems Rusijoje būtų duodami geri butai, o taip pat kad Lietuvos valdžia išmokėtų išvykstantiems kompensaciją už tariamus jų nuopelnus Lietuvai, bent po 30.000 rublių.

Kolonistų neramina ir Lietuvos Nepriklausomybės sąjungos

BRONIUS KVIKLYS
Mūsų specialus bendradarbis Čikagoje

1990.II.17 konferencijos Vilniuje priimtas nutarimas — „Rezoliucija dėl Lietuvos kolonizacijos“. Štai jos punktai: „Konfliktinę politinę situaciją Lietuvoje apsprendžia tai, kad pokario metais čia atkelta daug Sovietų sąjungos gyventojų, siekiant rusifikuoti Lietuvą. Jie atkeliami pažeidžiant 1949m. Zenevos Konvenciją, draudžiančią keldinti į okupuotą teritoriją kolonistus. Daugelis šių žmonių nenori pripažinti Lietuvos Valstybės Nepriklausomybės, lietuvių istorinių etnografinių teritorijų nedalomumo, lietuvių kultūros ir valstybinės kalbos, siekia sukurti slaviskas teritorijas/autonomijas/“. Toliau rezoliucijoje sakoma: „Siekdami apginti lietuvių tautos teises į Lietuvos istorinę etnografinę teritoriją reikalaujame iš valdžios nedelsiant nutraukti Lietuvos kolonizaciją ir paraginti kolonistus ir jų palikuonis grįžti į savo tėvynę“. Šis nutarimas nelieštų mišrių šeimų, Lietuvai reikalingų specialistų ir tų kolonistų, kurie gerbia ir pripažįsta Lietuvos nepriklausomybę.“

Apie Lietuvai Maskvos primestą ekonominę — politinę blokadą labai daug rašoma ir laiškuose. Iš Klaipėdos rašo, kad „butuose šaltoka, neturime šilto vandens, bet valgome riebiai“. Iš Viekšnių vėl ateina žinios, kad „norint nusipirkti sviesto ar mėsos, nebereikia krautuvių eilėje stovėti. Pirk, kiek nori. Bet vagių bei kišenvagių priviso daugybė. Milicija yra, bet neveikli. Visur daug bedarbių, bet valdžia, įmonės, fondai juos finansiškai remia.“

Viena skaitytojas iš Kalifornijos mums prisiuntė. „Dabar Maskva atviresnė. Glasnost gadyneje galima daugiau ką pamatyti. Pamačiau iš arčiau Kremliaus sienas, bokštus, jų viršūnes, papuoštas ne kryžiais, bet raudonomis penkia- kampėmis žvaigždėmis; klausiausi pasakojimų apie Ivano Kalitos, Ivano Žiauriojo, Petro I-ojo, laikus. Mačiau Kremliaus pučką/patranką/, kuri labai didelė, bet nė karto neišovė. Žiūrėjau iš arčiau į Car kolokol — didžiausį pasaulyje varpą, kuris nepakilo į bokštą ir nesukambėjo. Sakoma kad jis sverias 200 tonų. Nuo jo didybės atskilo 11 tonų luitas. Parodė net kambarį, kuriame dirbo Stalinas, tik nepardė ir neprasitarė nė žodeliu apie patalpą, kurioje buvo pasirašytas garsusis Molotovo - Ribentropo (Stalino Hitlerio paktas... O prekių lentynos Maskvoje tuščios. Norėjau kai ką iš drabužių nusipirkti, bet tik manėkanai languose aprenkti. Ale mačiau reklaminius langus, kur jau ir manėkanai nurengti — juose stovi ar guli nuogos merginės.“

Viena klaipėditė mums rašo:

„Mūsų žmonės kantrūs, užsispyrę. Žino ko nori ir supranta, kad tikslą siekiant reikia ir aukų. Laimė, kad dar nėra fizinių susirėmimų, kalba eina tik apie ekonominius sunkumus, kurie šiaip ar taip, nėra gyvenimo esmė bei prasmė. Sunkumai pakeliami. Laikysimės; Aš pati ilgus metus buvau prie Laptevės jūros ir išlaikiau. Nors jūsų šalies prezidentas yra ne pavergtųjų, bet pavergėjo pusėje, bet mes taip pat žinome, kad toli gražu ne visa Amerikos visuomenė tokia, kaip jos prezidentas. Radijais tik ką paskelbė, kad ir Amerikos kongresas mūsų pusėje. Taigi, smagu, kad ir pasaulis jus supranta, mūsų kamčias žino, nors ir ne tiek, kiek mums reiktų.“

Toliau tęsia: „Ar didžiosios valstybės nori ar nenori, Lietuva jų nepaiso. Mūsų nuotaika optimistinė. Pradėjo garsiai skambėti okupacijos metais nusilpusios dainos bei giesmės. Vos ne kas savaitę šventina šen bei ten atstatyti kryžius. Jie statomi prie gyvenviečių, prie kelių, kryžkelių. Gailla tik, kad mūsų darbštumas sumažės. Okupantai išmokė mus tingėti. Stokojame rimtų ir gerų vadovų. Atpratome nuo sąžiningo darbo. Esame apgadinti, bet ne visiškai sugėdė. Ir dabar negerai, kad sunkūs buitiniai reikalai atitraukia mus nuo dvasinių reikalų. Tačiau mūsų mintis laisva, greita. Jos dėka galima vieni su kitais, ir su Jumis, išeiviai, susitikti.“

Apie Lietuvos ekonominius sunkumus daug rašo Europos spauda. Skaitytoja Z. iš Belgijos: „Visas pasaulis turi begales problemų. Vienijasi abidvi Vokietijos ir tai sukelia krizę. Europos Bendruomenė tiesiog kratosi naujų narių. Ateinantį jį reikia atsinešti kraiti. Ir kai girdi Prunskienę kalbant apie Lietuvos įsijungimą į Vakarų Europos ūkinę sistemą, pagalvoji, mergele, ar žinai, ką kalbi. Europa prisotinta - visko turi per daug“. Bet mūsų laišku rašytoja iš Vilniaus apie premjerę geresnės nuomonės: „Visa laimė kad turime Prunskienę, kuri atstoja bent kelius vyrus.“

Bratislavos kunigų seminarijos rektorius Korec yra Popiežiaus paskirtas Nitros, Cekoslovakijoje, vyskupu. Vyskupas Korec yra 66-erių metų amžiaus, '39-ais metais įstojo į Jėzuitų vienuoliją, 50-aisiais buvo išventintas kunigu o 51-aisiais - konsekruotas vyskupu. Nuo 51-ų metų septynerius metus dirbo darbininku vienoje pramonės įmonėje, po to trejus metus buvo Darbo Higienos instituto bibliotekininku. 1960-ais metais buvo įkaltintas už jaunimo sielovadą, po aštuonerių metų išlaisvintas ir reabilituotas. Tačiau valdžia neleido jam eiti vyskupo pareigų dėl to jis kitokiais būdais įsijungė į apaštalavimo darbą. Tik šių metų pradžioje vyskupas Korec galejo būti paskirtas Bratislavos kunigų seminarijos rektoriu. Dabar Popiežius jam pavedė vadovauti Nitros vyskupijai.

Published by Dr. Pranas Dauknyš
18 Henry St., Kensington 3031
President of the Lithuanian
Catholic Federation

ĮVYKIAI

Rusijos federacinės respublikos liaudies deputatų taryba didele balsų daugumą priėmė sprendimą, kad respublikos teritorijoje nuo dabar nebegalios Rusijos suverenumui prieštaraujantys sovietiniai įstatymai. Liaudies deputatų taryba taip pat pavedė vienai komisijai suredaguoti Rusijos respublikos suvereniteto deklaraciją ir jau ateinančią savaitę ją pateikti tarybai svarstyti. Naujai išrinktas Rusijos respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Jeltsinas pakartotinai pasakė, kad rūpinsis išvirtinti respublikos autonomiją nuo centrinės valdžios. Tai primindami kai kurie Italijos laikraščiai šiandien klausia, ar Rusijos federacinė respublika kartais nepaseks Lietuvos pavyzdžiu?

Kirgizijoje padėtis tebėra labai įtempta. Per šiomis dienomis įvykius susirėmimus tarp kirgizų ir uzbekų žuvo iš viso jau apie 100 žmonių, daugiau negu keturi šimtai buvo sužeisti, buvo padegta apie 250 namų. Pagal turimas informacijas susirėmimai tebevyksta įvairiuose Kirgizijos miestuose, sostinėje Frunzeje įvesta komendanto valanda. Maskva pasiūtė papildomus kariuomenės dalinius viešajai tvarkai atstatyti. Sostinėje vakar įvyko masinė demonstracija, kurių dalyviai bandė įsiveržti į kompartijos ir vyriausybės rūmus ir juos padegti. Demonstracija buvo surengta žuvusiųjų pagerbimui.

Sventasis Tėvas telegrama pasveikino naujai išrinktą Maskvos ir visos Rusijos stačiatikių patriarchą Aleksiejų, palinkėjo gausios Dievo palaimos vykdant jam patikėtąją misiją, išreiškė viltį, kad ši misija atneš daug dvasinių vaisių visai Dievo tautai. Meldžiu Visagali Dievą, pažymi telegramoje Popiežius, kad pagreintų pilnos vienybės atkūrimą tarp mūsų Bažnyčių.

Leningrado metropolitas Aleksiejus yra išrinktas Maskvos ir visos Rusijos patriarchu. Patriarcho slapti rinkimai buvo prvesti Zagorske įvykusiame Rusijos stačiatikių Bažnyčios visuotiniame susirinkime, kuriame dalyvavo 330 asmenų: vyskupai, dvasininkų ir pasauliečių atstovai. Metropolitas Aleksiejus yra ketvirtas Maskvos ir visos Rusijos stačiatikių patriarchas po bolševikinės revoliucijos 1917-ais metais. Jis yra gimęs prieš 61-nerius metus Estijoje, iki 1986-ųjų metų buvo Talino ir Estijos stačiatikių metropolitu, tais pačiais metais buvo paskirtas Leningrado metropolitu.

Prekybiniai ryšiai tarp Lietuvos ir Sovietų. Sovietų kompartijos politbiuro narys Ligačiovas, dabar viešintis Svedijoje, pasakė, kad sovietinė vyriausybė yra pasirengusi plaikyti prekybinius ryšius su Lietuva, remiantis laisvos rinkos nuostatais ir kainomis. Mes parduosime Lietuvai produktus, pažymėjo Ligačiovas, jei Vilnius už juos sumokės užsienio valiuta arba rubliais, bet laisvos rinkos kaina. Lietuviai sako, kad norj būti visiškai nepriklausomi, pridūrė Ligačiovas, tad mes su jais galime prekiauti kaip su Svedija ar su bet kuriuo kita užsienio šalimi.

TEVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDŽIA AUSTRALIJSOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Kazys Mieldažys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$25. Kituose kraštuose \$30. Atskiras numeris 50c. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$1.50. Nuolatiniam skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas talso savo nuožiūra.

Kunigo Svarinsko prisiminimai apie profesorių Leoną Karsaviną

Neoficialioji Lietuvos spauda rašė, kad bandyta surasti Abėzės, Komi- autonominės tarybinės socialistinės respublikos konclagerio kapinėse palaidotą politinį kalinį, rusą emigrantą. Europos kultūros istorijos penkių tomų ir daugybės vertingų knygų autorių ir ilgametį Lietuvos kultūros darbuotoją profesorių Levą Karsaviną.

Truputėlį apie jį istorinių-bibliografinių žinių. Jis gimė 1882-ais metais, gruodžio 14-tą dieną Petrapilyje. 1916-ais metais apgynė disertaciją ir tapo 34-rių metų amžiaus profesoriumi. 1912-22-ais metais dėstė istoriją įvairiuose Peterburgo universitetuose ir institutuose. 1921-22-ais metais Humanitarinių mokslų dekanas ir Istorijos instituto rektorius. 1922-ais metais bolševikų areštuotas ir išstremtas iš Rusijos. Ir 1922-ais metais sausio 1-ą dieną pakviestas į Lietuvos Universitetą - Humanitarinių Mokslų Fakultetą visuotinės istorijos ordinariu profesorium. 1940-ais metais sausio 1-ą dieną, atgavus Vilnių, perkeltas į Vilniaus universitetą ir dirbo ten iki 1945-ųjų metų, o nuo 1946-ųjų iki 1949-ųjų metų dėstė Dailės Institute Vilniuje. Paskiau buvo atleistas iš darbo ir greitai buvo areštuotas, ir 1952-ais metais liepos 19-tą dieną mirė Abėzės konclageryje.

Leono Karsavino pažiūros formavosi Vladimirovo Solovjovo filosofijos įtakoje. Filosofiją siejo su religija, kad visko pagrindas esąs Dievas - absoliuti ir tobula vienovė. Pasak Leono Karsavino - Kristaus gimimas - aukščiausias žmonių dvasios pakilimas. Iki jo žmonija kilo, o nuo Kristaus gimimo, dabar žmonija bręsta piūčiai.

Dievas man leido kaničios kelyje sutikti šį, daug nusipelnusį Lietuvai, žmogų Abėzės lagerį, centrinėje ligoninėje. Abėzė prie Anusos upės, ten kur prasideda užpoliarinė zona. Ten buvo daug ir lietuvių. 9-tas korpusas buvo vadinamas „peresilka“ - persiuntimo punktas, nes iš šio korpuso išnešdavo tik mirusius. Ir man teko šiame korpuse dirbti felčeriu, o kitam lietuviui ir geram žmogui, Jonui Paukštai - sanitaru. Manau, kad dabar jis vienas, gal ir vienintelis iš gyvųjų liudininkų Lietuvoje, kuris gerai prisimena profesorių Leoną Karsaviną.

Į šią ligoninę suveždavo visus politinius kalinius iš šiaurės lagerio, iš Intos ir Vorkutos lagerio bei jo padalinių. Čia gydėsi ir dirbo labai daug lietuvių, kaip antai: generolas Jonas Jodyšius, vyskupas Pranciškus Ramanauskas, pulkininkas Silvestras Leonas, profesorius Zvironas, advokatas Toliušis, pulkininkas-leitenantas Ješinskas, buvęs Rokiškio komentantas, majoras Poleanskis, daktaras Vladas Simkūnas ir daugelis kitų. O taip pat kunigas Puzonas ir visa eilė kitų kunigų. Sioje ligoninėje 1954-ais metais spalio 3-čią dieną, taip pat prieš 35-erius metus, vyskupas Pranciškus Ramanauskas pašventino mane kunigu.

Profesorius Leono Karsavino nebuvau iki lagerio sutikęs, bet daug apie jį girdėjau. Žinojau, kad jo sesuo Tamara buvo labai garsi

Londone balerina. Kartą išgirdau, kad su nauja ligonių partija iš 4-to Lagpunkto atvyko ir profesorius Leonas Karsavinas. Nuejęs į ligoninės priėmimo kambarį, prie pirties, radau du lietuvius ir vieną senuką, kūdą, su reta barzdele, kalenantį dantimis. Pasirodė, kad ligonis turėjo labai aukštą temperatūrą ir labai krėtė drūgus. Paguldė į 9-tąjį korpusą, rentgenas parodė, kad plaučiuose trys kavernos ir temperatūra vakarais virš 38C. 1949 metais buvo pašalintas iš Universiteto, kaip nieku teigiamu nepasižymėjęs ir greitai laikui suimtas. Taigi, lageryje buvo neseniai, bet blogos sąlygos ir amžius padarė savo.

Lagpunkte, pas mus ligoninėje, truputį atsigavęs, sustiprėjęs, pradėjo rašyti „Tėve mūsų“ maldos aiškinimus, „Sonatos“ ir kita. Rašydavo kasdien po truputį. Mielai pasakodavo apie savo mokslinę veiklą emigracijoje, Paryžiuje ir Lietuvoje. Jei atsirasdavo vienas ar du klausytojai, tai mielai pradėdavo dėstyti: „Kaip jums žinoma, ponai, tai buvo N.N. metais...“ Apie save subūrė visą eilę žmonių. Docentas rusas Vaniejevas, iš ateisto pasidarė giliai tikinčiu provoslavui ir svajojo tapti kunigu. Atrodo, kad išjudino ir prof. Zvironą - materialistinę ideologiją.

Profesorius Leonas Karsavinas Lietuvai laikė savo tėvyne, ir Jofė, žydas inžinierius, savo laiku studijavęs Sveicarijoje, bet kalbėjęs gerai lietuviškai žydišku žargonu, taip pat mylėjo Lietuvą, ir visus,

kurie buvo susieję su Lietuva. Jo žmona gyveno Leningrade ir atsiųsdavo siuntinėlius, idėdama į juos arbatos. Kartą besukubant 9-tojo korpuso link, paklausiau: „Pone Jofė, kur bėgate?“ „Nešu mūsų profesoriumi arbatos pakelį“. Kaip mielai skambėdavo konclagerį kiekvieno lietuvių patrioto širdžiai žodis „mūsų“ - einantis iš svetimtaučio gyvenusio Lietuvoje. 10-tis lietuvių džiovininkų, profesorius Leonas Karsavinas, inžinierius Jofė su meile vadino Lietuvą „mūsų“. Matyt Lietuva buvo jų motina ir visuomet gera.

Tarp kitko, dažnai matydavom inžinierių Jofė einantį už parankės su vyskupu Pranciškum Ramanausku - abu nedidelio ūgio, apsilvilkę purvynais, lopytais „bušlakais“ ir drauge besišnekučiuojantys: „Ponas vyskupe, kas girdėti iš politikos?“, klausė Jofė.

Duok Dieve, kad ir dabar žodis „Lietuva“ sujungtų visas širdis ir pažadintų naujai, bendrai kovai už bendrą reikalą - Lietuvos laisvę. Vardan tos Lietuvos vienybė težydi!

Profesorius Leonas Karsavinas kaip tikras rusas labai mėgo arbatą ir net turėjo mažą arbatinuką. Palata - visos džiovininkų barakas, turėjo dvi palatas, turėjo plytų krosnį, uždarytą stora, spyžio plyta, todėl išsivirti arbatos nebuvo problema. Svarbiausia - turėti arbatžolių. Turėdavo tik tie, kurie gaudavo siuntinių iš miesto.

(bus daugiau)

Manto Adomėno telefoninis pranešimasis Vilniaus

Siuometinis Devintinių sutapimas su Tremimo į Sibirą metinėmis suteikė abiem iškilimė naujų prasmės atspalvių. Juo labiau, jei prisiminsime kontekstą - dabartinę mūsų Tautos padėtį. Neveltui Gedulo ir Vilties dieniai pridėtas dar vienas epitetas - šiomet tai ir Pasiryžimo Diena. O Kristaus Kūno ir Kraujo iškilmių nebebuvo galima švęsti nepritaikant istorinės išrinktosios tautos patirties mūsų darbarčiai. Ne viena duona gyvas žmogus, bet kiekviena žodžiū, kuris išeina iš Dievo lūpų. Viešpats išvedė žydų tautą iš Egipto, Dešimt Dievo Įsakymų išves mus iš mūsų „Egipto“ - nuodėmių nelaisvės. Tokia buvo esminė kardinolo Vincento Sladkevičiaus pamokslų mintis.

Po šventųjų Mišių, kurias katedros aikštėje koncelebravo kardinolas, arkivyskupas Julijonas Steponavičius, vyskupai - Juozapas Matulaitis, Vladas Michelevičius, Juozas Preikšas, Antanas Vaičius ir Juozas Zemaitis, Lietuvos paaudėjimo šventiausiai Jėzaus Širdžiai atnaujinimo aktą pasirašė kardinolas ir vyskupai, Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis, ministrė pirmininkė Kazimiera Prunskienė, Stačiatikių arkivyskupas Chrizostomas. Kardinolas perskaitė šį aktą aikštėje susirinkusiai žmonių miniai. Vytautas Landsbergis paskelbė kitą, itin svarbų dokumentą - ką tik

priimtą Katalikų Bažnyčios padėties Lietuvoje, resititucijos aktą. Po šventų Mišių prasidėjo puošniausia iškilmių dalis - Dievo Kūno procesija. Jos priešakyje su kryžiumi žengė Antanas Terleckas, paskui buvo nešamas pasiaukojimo Aktas, po jo su bažnytinėmis vėliavomis ir giesmėmis žengė parapijų žmonės jau ankstų rytą suplaukę į katedros aikštę. Po kunigų ir vyskupų ėjo kardinolas ir buvo nešamas šventiausiasis Sakramentas, juos lydėjo Lietuvos Respublikos vadovai ir pasauliečių minia. Tris kartus procesija sustojo pasiklausyti Gerosios Naujienos, pirmą kartą ji buvo skaitoma iš Aušros Vartų koplyčios, antrajam skaitymui lauko altorių netoli Visų Šventųjų Bažnyčios papuošė Švento Mikalojaus parapija, trečiąjį Šventosios Dvasios bažnyčios parapijiečiai. Čia pasiaukojimo šventiausiai Jėzaus Širdžiai Aktas buvo perskaitytas lenkų kalba. Po tradicinių eisenų, kurias dar septinioliktame amžiuje pradėjo rengti jėzuitai - ši procesija skryėsi atvirksčia eigų tvarka - patraukusi Pilies ir Didžiąją gatvėmis aukštyn ir išėjusi pro Aušros Vartus, pro Visų Šventųjų, Švento Mikalojaus ir Šventosios Dvasios bažnyčias pasileido link katedros. Čia perskaičius ketvirtąjį Skaitinį iš Evangelijos pagal Joną ir kardinolui palaiminuos susirinkusius šventiausiuoju Sakramentu, iškilmes ir baigėsi.

LRTV

Delegacija į Maskvą

Spaudos agentūrų žiniomis, į Maskvą atvyko Lietuvos ministrė pirmininkė Kazimiera Prunskienė, lydima vice ministro Brazausko. Jie numato čia susitikti su sovietų ministru pirmininku Ryžkovu ir, galbūt, su pačiu Gorbačiovu. Pažymėtina, jog tai pirmas kartas po ekonominės blokados prieš Lietuvą paskelbimą, kai Lietuvos ministrė pirmininkė kelionėje į Maskvą lydi vice ministras pirmininkas ir kompartija pirmasis sekretorius Brazauskas. Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis neseniai buvo paraginęs nuo Maskvos atsisakyti Lietuvos kompartiją ir jos vadovus labiau išryškinti savo nusistatymą Lietuvos nepriklausomybės klausimu, taip pat pasiūlė komunistam įsijungti į nepriklausomybę remiančių ir ginančių Lietuvos politinių jėgų koaliciją. Kaip pastebi apžvalgininkai, galbūt dabar per Prunskienės ir Brazausko naujus pokalbius su sovietinės valdžios viršūnėmis Maskvoje labiau išryškės Lietuvos kompartijos ir jos sekretoriaus laikysena Lietuvos nepriklausomybės klausimu, ar kompartija pritaria Lietuvos vyriausybės ir visų patriotinių jėgų nusistatymui, jog su Maskva galima derėtis visais klausimais, išskyrus nepriklausomybės deklaracijos panaikinimo ar įšaldymo reikalą.

LRTV

Maskva padidins gamtinių dujų tiekimą Lietuvai

Užsienio spaudos agentūrų žiniomis Maskva dalinai vėl pradės tiekti Lietuvai gamtines dujas - apie tris su puse milijono kubinių metrų per dieną. Pagal turimas informacijas, šiomis gamtinėmis dujomis bus aprūpinama sąjungai azotinių trąšų gamykla pavaldi Jonavoje. Gamtinių dujų tiekimo Lietuvai dalinį atnaujinimą Maskvoje patvirtino politbiuro narys Maslyukov. Jo žodžiais tariant, tai esąs sovietinės valdžios geros valios mostas Lietuvos atžvilgiu. Agentūros primena, kad ir sovietų ministras pirmininkas Ryžkovas per susitikimą su Kazimiera Prunskienė jai pažadėjęs, kad Lietuvai vėl bus dalinai tiekiamos gamtinės dujos ir, būnant 15-ka procentų kiekio, kurį Lietuva gaudavo prieš ekonominę blokadą.

LRTV

Jurmaloje, Latvijoje, vyksta antroji Baltijos asamblėja, kurią sudaro Latvijos ir Estijos liaudies frontų ir Lietuvos sąjūdžio atstovai. Apie 150 asamblėjos dalyvių apžvelgia liaudies frontų ir Lietuvos sąjūdžio atliktus darbus, svarsto politines ir socialines Pabaltijo respublikų problemas ir liaudies frontų bei Sąjūdžio uždavinius jas sprendžiant, nustato gaires ateities veiklai, kuria bus siekiama padėti įtvirtinti Pabaltijo respublikų valstybinę autonomiją Europoje. Asamblėjoje svečių teismis dalyvauja kai kurių Rusijoje veikiančių demokratinų sąjūdžių atstovai.

LRTV

MORATORIUMAS

Moratoriumas, lotynų kalbos žodis, reiškia skolos apmokėjimo atidėjimą. Ta skola, tai mūsų krašto laisvė, pagrobta 1940 metais, ir ją Maskvai reikės gražinti pagal abiejų pusių susitarimą, o gal ir be jo.

Kai paaiškėjo, kad Vašingtonas atsisako ne vien pripažinti Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, bet dar iš vis neužstoja mūsų šalies, buvo aišku, kad Lietuvai reikės ieškoti kompromiso su okupantu. Mūsų tauta vieningai ir pavyzdinčiai kentėjo sovietinės blokados pasekmes, bet toliau kentėti ir ekonominiai žlugdyti šalį be vilties tuo atsiekti mūsų tikslą pilną Lietuvos nepriklausomybę-būtų betikslis dalykas.

Negalim čia kaltinti mūsų vyriausybės nei parlamento. Kalti yra Vakarai dar kartą mus palikę okupanto valiai. Gerai dar, kad susidėjusios sąlygos S. Sąjungoje privertė jos vadą tartis su Vilniui be visiškos kapituliacijos, atseit nepriklausomybės atstatymo panaikinimo. Bendras liaudies nepasitenkinimas, ekonomijos blogėjimas, Jeltsino tapimas Rusijos Federacijos prezidentu ir konservatorių komunistų mėginimas perimti partijos vadovybę, labai susilpnino Gorbačiovo poziciją prieš dabar prasidėjusį kompartijos suvažiavimą. Pradėjus spręsti Lietuvos konfliktą, jis atsikratė bent vienos gana rimtos problemos. Dėl to jis pasidarė sukalbamesnis ir nestatė visiškai lietuviui nepriimtino reikalavimo atsaukti kovo mėn. 11d. akta.

Blokados atšaukimas suteikė oro dūstančiai Lietuvai. Mūsų kraštas vėl gali pradėti dirbti ir atsistatyti. Daug geresnė pozicijoje Vilnius galės pradėti derybas su Maskva. Ekonominis savarankiškumas yra pirmos eilės siekimas, nes per jį galima pritraukti užsienio investicijas taip reikalingas industrijos modernizacijai ir gamybos pakėlimui. Už jį, tą ekonominį savarankiškumą, teks aršiai kovoti įtikinant kitą pusę, kad jis yra reikalingas ir naudingas ne vien Lietuvai, bet ir Rusijai. Kartu su juo didės ir politinis savarankiškumas, kuris igalins Vilniaus valdžią veikti savarankiškiau santykiuose su kitom valstybėm.

Kaip ilgai užtruks atgauti tikrą krašto nepriklausomybę, priklausys ir nuo to, kas atsitiks laike kompartijos suvažiavimo ir koks bus galios pasiskirstymas pačioje S. Sąjungoje. Jei laimės konservatoriai komunistai, bus mums sunkiau iš jų ką nors išgauti. Jei partija susiskaldys, komunizmas galutinai praras savo įtaką valdyme. Pati imperija anksčiau pradės normaliai byrėti į atskiras nepriklausomas respublikas. Vilniaus politikam grįžusiem prie realizmo teks atyždiai sekti įvykius S. Sąjungoje, net juos teisingai nuspėti, kad išnaudotų greitai besikeičiančią padėtį.

Krašto ateities užtikrinimui padės ir tinkama atsistatancios valstybės administracija ir atyduis atstatymo suplanavimas. Norėdami turėti nepriklausomą Lietuvą, turim dabar paruošti ją ir ekonominei nepriklausomybei, kad niekad nereiktų būkštauti dėl kaimynų blokados. Politinė ir ekonominė nepriklausomybė yra neatskiriamos. Vietoj nusiminti, lietuvių tauta turi nukreipti savo jėgas ir dėmesį į ekonominę šalies atstatymą.

Nepriklausomybę atgausim arba

Rašo Dr. Jonas Kunca

per derybas su Maskva, arba per sovietų imperijos suirimą, kuris, pagal analistų spėliojimus, turėtų įvykti per ateinančius tris metus. Priklausys nuo Maskvos pasirodymo rimtai susitarti be bereikalingų atidėlojimų. Rusijai ir Lietuvai reikia kuo greičiau atsistatyti, o tai galima tik veikiant savarankiškai.

Pasaulis ir Maskva, berods, jau yra įsitikinę, kad Lietuvos nepriklausomybė yra neišvengiamas faktas. Tai geroji Lietuvos nepriklausomybės atstatymo

Lenkas kardinolas niekina Lietuvą

Religijos viešosios opinijos žurnalas „AD2000“, kurį Melbourne leidžia B.A. Santamaria, birželio laidoje mini Popiežiaus Jono Pauliaus II sukaktį 70 metų amžiaus. Studiją pateikia John Casey iš Cambridge College Britanijos vienas žymiausių religijos mokslinių tyrinėjimų analizuotojas. Jis rašo, kad Vatikano politika dėl Rytų Europos yra visiškai be iliuzijų. Lenkas kardinolas Gulbinowicz - Wroclaw (vokiškai Breslau) arkivyskupas, artimas ir senas Popiežiaus draugas, užtikrina, tą prasmę, kodėl 12 milijonų lenkų gyvenančių už Lenkijos ribų - Lietuvoje, Rusijoje ir Baltarusijoje, nereikalauja susijungimo su Lenkija, kadangi nenori sunaikinti Sovietų Sąjungos. Kodėl nenori? O todėl, kadangi jiems reikia stiprios Sovietų Sąjungos, nes tai vienintelis kelias garantuoti Lenkijos sienas su Vokietija.

Kardinolas atvirai pasakė ir apie narsią Lietuvą: „Jie nėra protingi. Jie neturi nei anglių, nei geležies, nei naftos. Jie turi tik karves ir kiaules. Ką jie galvoja veikdami? Gorbačiovas perlevo Lietuvos gerklę“.

Mes padėsime Lietuvai

Lietuvos okupacijos penkiasdešimtmečio proga keliolika Lenkijos socialistų partijos veikėjų surengė piketą prie Sovietų Sąjungos ambasados Varšuvoje. Piketo dalyviai reikalavo Lietuvai nepriklausomybės, kvietė Lenkijos vyriausybę pripažinti nepriklausomą suvereninę Lietuvos valstybę, suteikti Lietuvai ekonominę pagalbą. Buvo iškeltas didelis transparentas su užrašu: „Mes padėsime Lietuvai“. Spaudos agentūros, pranešdamos apie lenkų socialistų atstovų surengtą piketą prie sovietų ambasados Varšuvoje, atkreipia dėmesį, kad Lenkijos Seimas ir Senetas neseniai paragino Maskvą pripažinti nepriklausomą Lietuvą. Lenkai intelektualai ir politiniai veikėjai pakartotinai išreiškė įsitikinimą, kad galingiausioji Vakarų pasaulio valstybė - Jungtinės Amerikos Valstybės, - turi moralinę pareigą oficialiai pripažinti nepriklausomą Lietuvą ir tuo būdu paskatinti kitus pasaulio kraštus suteikti nepriklausomai Lietuvai pripažinimą.

LRTV

paskelbimo pusė. Tai atsilieps be abejonės ne tik į Lietuvos ateities išsprendimą, bet ir į ekonominės pagalbos gavimą iš laisvojo pasaulio. Prieš blokadą ir per ją lietuviai parodė savo pasiryžimą būti laisvi, vieningumą, atkaklumą ir administracinį sugebėjimą. Pasaulis to greitai nepamirš ir liks mums palankus. Vien dėl to blokados auka save pateisina.

Blokada atvedė mus ir į politinį ir ekonominį realizmą. Norom nenorom, buvom priversti pradėti vaikščioti be svetimos lazdos. Tai greičiausiai yra vertingiausia pamoka, iš kurios mūsų tauta galės pasikelti išminties ateities žingsniui.

Prunskienės nuomonė

Jei viešojo nuomonė stipriai pasisakys už Lietuvą, vyriausybės turės ją atsižvelgti, galbūt pasiryžę veiksmingiau paremti Lietuvos nepriklausomybę. Prunskienė teigiamai įvertino Prancuzijos ir Federacinės Vokietijos pastangas padėti išspręsti Lietuvos problemą iškeltus pasiūlymus, kurie galėtų palengvinti derybų užmezgimą tarp Vilniaus ir Maskvos. Ji, tačiau, patelbėjo, kad Maskvos nusistatymas tebėra neaiškus. Problemos sprendimas priklauso ne nuo Lietuvos, o nuo Maskvos. Lietuvos ministrė pirmininkė pasidžiaugė, kad demokratijai atsivėrę Rytų Europos kraštai, nepaisant turimų problemų, remia Lietuvą ir jai padeda. Reikia stebėtis ne tuo, kad tie kraštai padeda Lietuvai, pažymėjo Prunskienė, bet labiau tuo, kad kiti kraštai, kurie yra laisvi, nesudaro įspūdžio, kad yra pakankamai laisvi savarankiškai, be pašalinės įtakos nustatyti savo laikyseną Lietuvos atžvilgiu.

Kitas aukštas Vatikano pareigūnas dar atviresnis apie Vakarų Vokietijos kanclerį Kohl: „Tas Kohl nežino ko jis nori. Jis yra tik atvira burna. Jis yra labai godus, jis nori viską praryti. Bet jam gerklė užspringa - užsikimš“.

JAV-bių prezidentas Bush

Jungtinės Amerikos Valstybės prezidentas Bush'as taip pat ir šiais metais birželio keturioliktają paskelbė Pabaltijo Laisvės diena, ta proga pakartotinai paragino Maskvą užmezgti dalykišką dialogą su nepriklausomybės siekiančios Lietuvos respublikos vadovais. Prezidentas pažymėjo, kad Jungtinės Amerikos Valstybės ir amerikiečių tauta pilnai remia lietuvių, latvių ir estų teisę į laisvę ir laisvą apsisprendimą, kitus jų teisėtus troškimus, atkreipė dėmesį, kad šios tautos pastaruoju laiku pasiekė didelių laimėjimų kelyje į laisvą apsisprendimą, pabrėžė savo

ryžtą atkurti prarastą nepriklausomybę. Prezidentas Bush'as savo pareiškime birželio keturioliktosios - Pabaltijo Laisvės dienos proga sako, kad amerikiečiai viltingai žvelgia į paskutiniuosius pabaltiečių žingsnius nepriklausomybės linkme, kviečia Maskvą geros valios dvasioje užmezgti dialogą su laisvai Pabaltijo tautų išrinktiais Lietuvos, Latvijos ir Estijos vyriausybų atstovais, dar kartą primena, kad Jungtinės Amerikos Valstybės niekad nepripažino prievartinio Pabaltijo kraštų įjungimo į Sovietų Sąjungą.

LRTV

DANIJOS DOVANA "RESPUBLIKAI"

Gegužės mėnesį Kopenhagoje vyko Tarptautinės laikraščių leidėjų federacijos (FIEJ) 43-asis kongresas, kuriame dalyvavo ir pranešimą padarė ir "Respublikos" laikraščio redaktorius Vitas Tomkus. Viešnağės Danijoje metu užsimegė tiesioginiai dalykiški ryšiai su įvairių pasaulio šalių laikraščių leidėjais, tarp jų ir su danų laikraščio "Nestved Tidende" vadovais.

Kolegos danai padovanojo "Respublikos" laikraščio leidėjams šveicarijos firmos "WIFAC" daugiaspalvę spausdinimo mašiną, kuri vienu metu gali spausdinti du skirtingus iki 64 puslapių apimtus leidinius (80 takt. egzempliorių per valandą).

Artimiausiu metu į Daniją išvyks "Respublikos" laikraščio delegacija, kurioje bus ir būsimasis "Respublikos" spaustuvės direktorius. Kopenhagoje drauge su kolegomis danais bus aptartas spaustuvės transportavimo bei jos sumontavimo Lietuvoje finansavimo klausimas.

Gautoji technika padės atversti naują puslapį Lietuvos poligrafijos istorijoje, o "Respublikos" skaitytojai 1991 metais sulauks didesnės apimties spalvoto leidinio.

"RESPUBLIKOS" inf.

Nuotraukoje (iš kairės): "Nestved Tidende" laikraščio vyriausiasis redaktorius Poul Kristensen, "Respublikos" redaktorius Vitas Tomkus ir danų laikraščio komercinis direktorius Mogens Baden.

Pabaltiečių vadovai Maskvoje

Trijų Pabaltijo respublikų Aukščiausiųjų Tarybų pirmininkai - Riutelis, Gorbunovas ir Landsbergis, Kremliuje susitiko su prezidentu Gorbačiovu. „Tai buvo parengiamasis pasitarimas, kurio metu įvyko naudingas nuomonių susitikimas apie Pabaltijo kraštus, o ypač Lietuvą liečiančiais klausimais“, - pasakė Vytautas Landsbergis kalbėdamas po susitikimo Kremliuje surengtoje spaudos konferencijoje. Pokalbio dalyviai išryškino savo nusistatymus, pabrėžė norą išvesti Pabaltijo klausimą iš akliavietės, sudaryti sąlygas dalykiškam politiniam dialogui, o taip pat Lietuvos ekonominės blokados panaikinimui. Pasak Landsbergio, pokalbį su Gorbačiovu palengvino anksčiau įvykusiame Federacijos Tarybos posėdyje išskeltos kai kurios mintys. Pabaltiečius, pavyzdžiui, sudomino sumanymas ateityje sukurti suvereninių valstybių sovietinę federaciją arba uniją. Landsbergis nepatiksino, kokius konkrečius pasiūlymus išlele Gorbačiovas, tepasakė, kad pasiūlymus turės apsvarstyti Lietuvos Parlamentas. Pirmininkas, betgi, pažymėjo, jog nemanąs, kad Aukščiausioji Taryba sutiks įšaldyti nepriklausomybės atkūrimo aktą. Vieno žurnalisto paklaustas, ar Gorbačiovas nusprendęs panaikinti Lietuvos ekonominę blokadą, dėl

kurios jau apie 26 tūkstančiai darbininkų neteko darbo, Landsbergis atsakė, jog blokada nebus panaikinta rytoj, o kas įvyks poryt, pažiūrėsime. Landsbergis, betgi, pasakė Gorbačioviui, kad esant ekonominės blokados spaudinui negalima normaliai veikti politinėje plotmėje.

Spaudos konferencijoje, be Landsbergio, kalbėjo taip pat Latvijos Parlamento pirmininkas Gorbunovas. Jis pasakė, kad Gorbačiovas jam pateikė konkretų pasiūlymą dėl derybų užmezgimo Latvijos nepriklausomybės klausimu. Gorbunovo įsitikinimu, Gorbačiovas tuo būdu pripažinęs teisėtumą latvių deklaracijos skelbiančios prasidėjusį pereinamąjį

laikotarpį kelyje į Latvijos pilnos nepriklausomybės atkūrimą. Tai dėmesio verta naujovė, pažymėjo Gorbunovas, kuris dar pridūrė, kad Gorbačiovas pasiūlęs latviams tuoj užmegzti derybas su Maskva dėl Latvijos juridinės padėties nustatymo pereinamajame laikotarpyje į nepriklausomybę. Gorbačiovas, betgi, pastatęs sąlygą, kad derybų metu būtų sustabdytas nepriklausomybės akto galiojimas. Pažymėtina, kad prezidentas Bush'as Vašingtone teigiamai įvertino trijų Pabaltijo respublikų Parlamentų pirmininkų susitikimą su Gorbačiovu. Vytautas Landsbergis jau sugrįžo atgal į Vilnių.

LRTV

Vytauto Didžiojo universiteto rektorius

Naujai išrinktam Vytauto Didžiojo universiteto Kaune rektoriui, Kalifornijos universiteto profesorius Algirdui Avižieniui sovietinė valdžia neduoda leidimo vykti į Lietuvą ir pradėti jam pavestą darbą. Dėl to Vytauto Didžiojo universiteto senatas kreipėsi į viso pasaulio universitetų rektorius juos prašydamas paraginti sovietinę vyriausybę, kad profesorius Avižieniui nebūtų daromos kliūtys atvykti į Lietuvą. Štai kreipimosi tekstas:-

Pasaulio universitetų rektoriam: 1989-ais metais atkurtas Vytauto Didžiojo universitetas, kurį sovietų valdžia uždarė 1950-ais metais siekdama prislopinti lietuvių tautinės kultūros raidą. Pagal Statutą universitetas yra nepriklausoma, savarankiška aukštoji mokykla, kurios profesoriam, dėstytojui ir studentam užtikrinama sąžinės ir

pasaulėžiūros laisvė. Labai svarbus universiteto ypatumas yra tai, kad jo valdyme dalyvauja Lietuvos ir išsvijos mokslininkai - Senatą sudaro 48-ni Lietuvos profesoriai ir 48-ni išsvijos profesoriai iš Jungtinių Amerikos Valstybių, Kanados, Europos ir Australijos universitetų. 1990-ųjų metų gegužės mėnesį, Vytauto Didžiojo universiteto rektoriumi Senatas išrinko Kalifornijos universiteto profesorius, pasaulyje garsų informatikos specialistą Algirdą Avižienį. Iki šiol sovietų valdžia neleidžia rektoriui Avižieniui atvykti į universitetą ir pradėti darbą. Vytauto Didžiojo universiteto Senatas prašo Jus kreiptis į sovietų vyriausybę, kad nebūtų daromos kliūtys profesorius Avižieniui kaip galima greičiau atvykti į Lietuvą. Kreipimąsi pasirašė Vytauto Didžiojo universiteto Senatas. LRTV

Pabaltijo ryšiai su Danija

Latvijos užsienio reikalų ministras vizito Kopenhagoje metu išreiškė įsitikinimą, jog dar prieš ateinančiais metais Maskvoje įvyksiančią Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferenciją žmogaus teisių klausimais, Pabaltijo kraštai bus įtvirtinę savo valstybingumą ir konferencijoje dalyvaus jau kaip nepriklausomos valstybės. Taip pat ir Danijos užsienio reikalų ministras pasakė, kad Pabaltijo kraštai, anksčiau ar vėliau, bus priimti į Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferenciją, priminė, kad Danija niekada nepripažino teisėtu Pabaltijo kraštų privartinį įjungimą į Sovietų Sąjungą. Per susitikimą su Latvijos ministru, Danijos užsienio reikalų ministras pasiūlė įkurti Kopenhagoje neoficialią pabaltiečių nuolatinę misiją, tuo būdu atnaujinti dėl sovietinės okupacijos nutrūkusius Pabaltijo ryšius su Danija LRTV

Lietuvos rėmimo Italų draugija

Zinomo Romos knygyno „Paesi Nuovi“ - Naujieji kraštai, - susirinkimų salėje italų ir užsienio spaudos atstovam buvo pristatyta naujai įsikūrusi Lietuvos rėmimo italų draugija. Jos užsibrėžtus uždavinius nušvietė naujosios draugijos pirmininkas, buvęs italų krikščionių demokratų deputatas prof. Barbi. Jis pasakė, jog rūpinsis, kad italų politinių sluoksnių ir visuomenės palankumas Lietuvai būtų išreikštas konkrečiais veiksmais - politine parama Lietuvos vyriausybei ir tautai, kovojančiom už pilnos

nepriklausomybės atkūrimą, ir tampsnųjų ryšių užmezgimu tarp Italijos ir Lietuvos įvairiose gyvenimo srityse, ypač gi kultūrinėje plotmėje.

Kalbėjo ir kiti naujosios draugijos steigėjai, tarp jų draugijos sekretorius, Potencos ir Parmos universiteto profesorius Michellini, kai kurie svečiai - profesorius Pietro Dini, taip pat dėstantis Potencos universitete, Birutė Zindžiūtė Michellini, prelatas Vytautas Kazlauskas, kvietęs draugiją ypatingai rūpintis lietuvių studentų iškvietimu į Italiją tobulinimuisi įvairiose mokslo šakose. Profesorius Dini papasakojo apie Mauro Baroni leidyklos Lucca mieste pradėtą leisti knygų seriją lietuviškomis temomis: jau yra išspausdintos dvi knygos - lietuvių poetų - žemininkų - antologija italų kalba, ir buvusio nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministro Juozo Urbšio atsiminimų itališkas vertimas antrašte „Išplėtoji Zemė“.

Dabar spaudai rengiamos dvi kitos knygos italų kalba - Vytauto Landsbergio apie Čiurlionį ir Tomo Venclovas eilėraščių rinkinys. Baroni leidyklos spausdinimas knygas lietuviškomis temomis redaguoja profesorius Dini, tobulai išmokęs, kaip ir prof. Michellini, kalbėti lietuviškai.

LRTV

Rusijos respublikos deklaracija

Rusijos federacijos deputatų kongresas beveik vienbalsiai priėmė deklaraciją iškilmingai skelbiančią Rusijos federacinės respublikos valstybinį suverenumą. Rusijos federacija, kaip žinoma, yra pati didžiausia Sovietų Sąjungos respublika. Deputatų kongrese priimta pareiškime reikiamas pasiryžimas sukurti demokratine, teise besiremiančią Rusijos valstybę. Pareiškimo septintame straipsnyje pažymima, kad Rusijos federacinė respublika pasilieka sau teisę laisvai išstoti iš Sąjungos ją sudarančios sutarties ir sąjunginių įstatymų remuose. Už Rusijos respublikos valstybinį suverenumą skelbiančią deklaraciją balsavo 907-ni respublikos deputatai, 13-ka balsavo prieš ir devyni susikaukė. Deklaracijos priėmimą deputatai sutiko ilgais plovimais. Prezidentas Jeltsinas pasveikino deputatus dėl jų padaryto sprendimo. LRTV

Uzbekistanas ir Gruzija

Kaip praneša užsienio spaudos agentūros, Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų pavyzdžiu pradeda sekti ir dvi sovietinės respublikos - Uzbekistanas ir Gruzija. Uzbekistano Aukščiausioji Taryba patvirtino respublikos nepriklausomybės deklaraciją. Joje, tarp kita ko, pažymima, kad Taryba paveda Uzbekistano valstybiniam organam tvarkyti respublikos vidaus reikalus, vykdyti užsienio politiką, taip pat sakoma, kad Uzbekijos respublikos įstatymams suteikiamas pranešumas prieš visasąjunginius įstatymus.

Gruzijos Aukščiausioji Taryba taip pat pradėjo svarstyti priemones, kuriomis turės būti įgyvendintas šių metų kovo devintą dieną Tarybos patvirtintas įstatyminis dekretas, skelbiantis respublikos suverenitetą drauge ir jos įjungimo į Sovietų Sąjungą neteisėtumą. Gruzijos Aukščiausioji Taryba nustatys juridines priemones respublikos atsiskyrimui nuo Sovietų Sąjungos. Svarstys naujų įstatymų įvedimą - dėl Gruzijos pilietybės, dėl demokratinių rinkimų, organizacijų įteisinimo ir dėl ekonominio savarankiškumo.

Estijos Parlamentas

dienos posėdyje paminėjo Estijos okupacijos penkiasdešimtmetį ir ta progą priėmė rezoliuciją, kurioje griežtai pasmerkiamas šis sovietų agresijos aktas. Rezoliucijoje pažymima, kad (prieš 50 metų) - 1940-ais metais birželio septynioliktąją, Estija buvo prieš jos valią atskirta nuo Europos, estų tautai buvo primesta jos tautiniam papročiam ir lūkesčiam svetima santvarka. Už rezoliuciją balsavo 60 deputatų, tik penki balsavo prieš ir penki susilaikė. Šeši rusai deputatai per balsavimą išėjo iš Parlamento salės protestuodami dėl to, kad Parlamento pirmininkas Lauristin neleidė, kad būtų svarstoma ir balsuojama jų siūlomą kitą rezoliuciją, kurioje buvo tvirtinama, kad revoliucinio pobūdžio įvykius Estijoje prieš penkiasdešimt metų nulėmusi ne sovietinė okupacija, bet darbo žmonių kova. LRTV

Kopenhagos Konferencijoje - Trys Pabaltiečių Užsienio Reikalų Ministrai: Estų - L. Meri, Latvių - J. Jurkans ir Lietuvių - A. Saugardas

GEELONGAS

Pirmieji bolševikų žingsniai

Bolševikai vos tik užgrobę Lietuvą 1940 metais birželyje tuojau pasišovė padaryti nepavojingais visus aktyvesnius lietuvius, kurie galėtų vienokiu ar kitokiu būdu pasipriešinti bolševikų siautėjimui Lietuvoje. Taigi buvo išdirbta specialios kratos ir areštai. Daug nekaltų Lietuvos gyventojų seneliai, vaikai, vyrai ir moterys bei invalidai buvo išvežti be kaltės į Sibiro tolius, daugel paliko ten savo kaulus įšalo žemėje ir nebegrižo.

Siai didelei gedulo dienai paminėti birželio 24 d. sekmadienį lietuvių namuose įvyko išvežtųjų minėjimas, jį paruošė Geelongo Apylinkės valdyba.

Pamaldas laikė ir pamokslą sakė Kun. Dr.Pr.Dauknys. Skaitinius skaitė A.Jančiauskienė ir A.Beniulis, aukas bažnyčioje atnešė V.M.Bindokai. Pamaldų metu giedoję Geelongo Apylinkės dainininkų grupė. Lietuvių namuose invokaciją įdomiai skaitė Federacijos įgaliotinis Vl.Stuikėvičius.

Minėjimą pravedė Apylinkės Valdybos p-kas O.Schrederis. Jis paminėjo, kad pažvelgus į praeitį, tremtinių išgyvenimus, paniekimus, vargus ir skriaudas padarytas visam gyvenimui ir netik likusieji gyvieji bei istorija prabyla jau laisvai Lietuvoje. 1940-ieji su kosmariškis naktimis ir pilnomis nerimo dienomis, su pirmaisiais vagonuos dūstančiais į šiaurę ir rytus vežamais tremtiniais nutraukė mūsų ramų, nepriklausomą gyvenimą, atėmė

LIETUVAI PAREMTI AUKOS

Surinktos Geelongo Lietuvių sąjungos klubo valdybos, ruošiant rudens balių gegužės 26 d. lietuvių namuose. Visos surinktos aukos ir visas baltasis pelnas atnešė paramos Lietuvai \$10,581.78, kurias patiekiamė sekanciai: Po \$4696.78 Geelong'o Lietuvių sąjungos klubas. (Valdybos auka \$3,000; baltasis pelnas \$1626.78 ir banko palukanos \$70.) \$3,000 K.Simkus-Simkevičius. \$500 J. ir I.Gailiai. \$300 Dr. J.Buckis. \$200 Ceslovas Valodka. Po \$120 A.Miliauskas, J.Rapkauskas. Po \$100 A.Jakubauskas, S. ir G.Valaičiai, P. ir A. Scano, J.Renkauskas, A. ir O.Gvildžiai, T. ir P.Jankus. \$80 L.Bungardas. \$55 S.Urbonavičius. Po \$50 J.Kazdailis, O. ir E.Akeniai, M. ir M.Davalgai, J. ir S.Lipšiai, P.Volodka, V.Zabinskas, V.Klupšienė, Dr. R.Sarkis, K. ir N.Bilkus, J.Medelis. Po \$30 V. ir P.Cerakavičiai, A. ir A.Zvirbliai. Po \$20 A.Pisarskis, T.V.Beros, Z.V.Paskevičiai, E.Aleksiūnas, A.Volodkienė, S.E.Lipšiai, S.Dedelė, Liebich, E.B.Sutai, G.Buckis, L.Jančiauskas, A.Jančiauskienė. \$15 B.Volkavickienė. Po \$10 J.Manikauskas, D.Windt, M.Anskaitis, E.Mežiženė, V.Adomaitis, S.Bungardienė, T.Bungardaitė, O.Matuch. Po \$5 V.Klova, I.Beržanskienė, B.Jankuvienė.

Geelongo Lietuvių sąjungos klubo valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems aukotojams ir prisidėjusiems prie šio kilnaus darbo telkiant lėšas Lietuvai paremti.

G.L.S-gos klubo valdyba

valstybės laisvę, už tai primesdami mums pusbadžio, katorginio darbo, neįprasto mums klimato kančių egzistanciją, kad iš lėto, išsekinus mūsų fizines ir dvasines jėgas, mes išnyktume be ženklo, kad esam buvę.

Po to, buvo rodoma 30 minučių filmas, Lietuvoje trispalvė vėliava suplevėsavo, sužydėjo...

Programą atliko Geelongo Apylinkės dainininkų grupė, padainuodama K.Gaudenio, J.Strolios, M.Klajūno dainas, vadovaujamos nesenai atvykusios iš Lietuvos choro dirigentei Gražinai Pranauskienei, tai pirmasis jos Geelonge pasisekęs koncertas. Eilėraščius skaitė dainininkės C.Vaičekauskienė, R.Skerienė ir

šaulė E.Lipčienė. Taip pat buvo renkamos aukos fondui „Pagalba Lietuvai“ ir šaulių Sąjungai Lietuvoje, Kaune.

Minėjimas užbaigtas Lietuvos Himnu. Vėliau gardžiovomės Moterų Draugijos pagamintais valgiais.

Minėjime dalyvavo netik šauliai iš Melbourne, bet ir svečiai iš Lietuvos. Draugiškas susitikimas ir susipažinimas iš tikrųjų tampa sunkaus gyvenimo pajvairinimu ir įsimintina šventė. Mus jungia tauta, kalba ir kūryba, o skiria gyvenimo sąlygos ir draugystės stoka.

Ačiū visiems aukotojams ir prisidėjusiems prie minėjimo.

Geelongo ALB Apylinkės Valdyba

Pranešimas

Liepos 15 d. 2 val. po pietų (sekmadienį) yra šaukiamas ALB Geelongo Apylinkės visuotinis narių susirinkimas, kuris įvyks Lietuvių Bendruomenės namuose 12 Douro St. North Geelong Vic. 3215.

Jeigu nustatytu laiku nesusirinks reikalingas narių skaičius, tai ten pat vietoje už pusės valandos vėliau, bus šaukiamas antras susirinkimas kuris bus teisetas bent kuriam narių skaičiui esant. Rinkimams bus naudojama Geelongo Bendruomenės statutais.

Darbotvarkė:

1. Susirinkimo atidarymas.
2. Prezidiumo sudarymas.
3. Darbotvarkės papildymas.
4. Mandatų komisijos rinkimai.

5. Praeito visuotinio narių susirinkimo protokolo skaitymas ir jo tvirtinimas.

6. Apylinkės Valdybos pirmininko pranešimas.

7. Išdininko pranešimas.

8. Kontrolės komisijos pranešimas.

9. Garbės teismo pranešimas.

10. Organizacijų pranešimai.

11. Apylinkės Valdybos rinkimai.

12. Kontrolės komisijos rinkimai.

13. Garbės teismo rinkimai.

14. Trijų atstovų rinkimai į ALB Krašto Tarybos suvažiavimą Melbourne.

15. Klausimai ir sumanymai.

16. Susirinkimo uždarymas.

Maloniai kviečiami visi Geelongo Apylinkės lietuviai skaitlingai dalyvauti.

ALB Geelongo Apylinkės Valdyba

Geelongo Apylinkės V-bai talkininkaujant aukotojų sąrašas

Aukos buvo surinktos fondui „Pagalba Lietuvai“, kaip žemiau seka: \$1,000 E.St. Lipčiai. \$500 Geelongo Apylinkės Valdyba. Po \$200 M.F.Andriukoniai, O.A.Gvildžiai, V.Salavėjus, E.O.Schrederiai. \$150 V.Aukštietis. Po \$120 M.Davalga, A.Mieliuskas, Geelongo apyl. Moterų D-ja. \$105 V.Palavikas. \$100 F.A.Bandzai, M.S.Kymantai, V.Leitonas, J.Rapkauskas, E.Vi.Stuikėvičiai, A.Baltrūnas. Po \$80 V.Braželis, K.Thurgood. Po \$50 A.R.Braželiai, M.V.Bindokai, E.Milkeraitienė, S.A.Obeliūnai, Dr.R.Sarkis, A.Scano, S.Sutas (tėvas), C.Vaičekauskienė, P.Vaičekauskas.

Po \$30 V.Cerakavičius, A.Jančiauskienė, J.Manikauskas, A.Mykolaitienė, G.Skridulis, Irta Volodkienė. Po \$20 A.Beniulis, A.Bindokas, T.Bindokas, Mėta Buckienė, S.Dedelė, M.Gružauskienė, B.Jankienė, S.S.Karpalavičiai, Agnietė Kisilienė, E.Mežiženė, P.Paprečkas, Edita Ratajczak, A.Podėnai, R.Saldukiene, R.Skerienė, A.Uldrinkienė. Po \$10 M.Anskaitis, M.Cimarmonienė, I.Norvydienė, J.Palavikienė. Po \$5 A.Zvirblienė, A.Zvirblys.

Geelonge aukos bus renkamos ir toliau. Visiems aukotojams nuoširdės ačiū.

Geelongo Apy. V-ba ir Išdininkas A.Obeliūnas

Baltasis programoje dalyvavo jaunųjų šokėjų grupė. Iš kairės į dešinę: Anyetta Saldukas, Leena Renkauskas, Miranda Henderson, Astid Saldukas, Sarah Zuccolin, Anita Reilly, Aušra Saldukas. Užnugarėje stovi programos ir šokių vadovė mokytoja Birutė Gailiūtė-Liebich.

Liko jo tik namarūs eilėraščiai

Jonas Minelga

S.m. balandžio mėn. 13 d. Chicagoje mirė Jonas Minelga, gimęs 1917 m. rugpjūčio 6 d. Pakapės vienišiu, Pernaravos valsč., Kėdainių apskr. Lietuvoje ėjusiuose vaikų žurnaluose „Zvaigždutėje“ ir „Kregždutėje“ rodėsi jo pirmieji eilėraščiai vaikams, pasižymėdami ankstyvu talentu skambiai eiliuoti. Vaikai tuojau pamėgo jiems suprantamą poeziją. Savo metu proginais Jono Minelgos eilėraščiai suaugusiems dažnai rodydavosi Vokietijos lietuvių išveivškojo periodiko. Poetui persikėlus į JAV, išėjo iš spaudos keturi jo poezijos rinkiniai vaikams: „Labas rytas, voverė“, „Kikiško pyragai“, „Žiogas muzikantas“, „Pabūk, varnė, svečiuos“. Visos keturiose knygos tobulu eliaivimu kalbasi su mažaisiais mūsų skaitytojais toli likusios Lietuvos žvėreliai, vabzdžiai, paukščiai visais metų laikais. Jono Minelgos kūryba vaikams labai aukštai vertinama Vytės Nemunėlio (Bernardo Brazdžionio), Žitkevičiaus ir kitų vaikiškos poezijos autorių, kurių tarpe Jonas Minelga gali jaustis lygiu jiems, o gal ir pranašesnis už juos savo vertingų eilėraščių gausumu.

Joną Minelgą dar galėtų gerai prisiminti Australijoje gyvenantieji buvę anglų zonos zedorfietiai. Zeedorfe Jonas Minelga talkininkavo „Aktualių informacijų“ leidimui, bendradarbiaudamas spaudoje ir platindamas biuletenį. Nesvetimas jam buvo ir humoristinis žanras - Jonas Monis, Jonis Aluona slapyvardžiais.

Jono Minelgos kūrybos pavyzdžių daug esama Melbourne lietuvių bibliotekoj. Patartina su jais susipažinti visiems tiems eilekaliais, kurie savo kūryba vertina nekokybiniai, bet kiekybiniai, net ir spaudoj pasirodydami „kaip nereikia rašyti“, atakliai siūlantys ir proginėm deklamacijom. -jms-

KNYGŲ AUTORIAMSI!

Deakin universitetas Geelonge ruošia naują papaildytą Bibliografijos veikalą, į kurį siekia įtraukti Australijos įvairių tautybių rašytojų išleistas savo kūrybos knygas ne vien tik anglų kalba, bet ir įvairiomis kalbomis. Kokių kondensuotų žinių reikia apie savo kūrybos išleistas knygas, prašant informacijų raštu jų suteiks: Dr. Sneja Gunew and Jan Mahyuddin, Centre for Studies in Literary Education, Humanities Department, Deakin University, Geelong, Vic. 3217.

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Sv. Jono parapijai už bažnyčios nuomą lietuviškom pamaldom sumokėta \$1,500 už šių metų pirmąjį pusmetį. Klebonas Father Robinson prašo, kad lietuviai bent kartą per mėnesį atliktų bažnyčios išvalymą, tam darbu reikia 3 ar 4 žmonių. Dulkių siurbliai yra zakristijoje. Kas galėtų tą darbą atlikti - pranešti kapelionui kun. Pr. Daukniui.

Petras Morkūnas mūsų Parapijos choro dirigentas ir vadovas, išvyko su žmona Viera aplankyti Lietuvą. Jam nesant, chorui vadovauja Birutė Prašmutaitė ir visus kviečia į choro repeticijas sekmadieniais 11val. į didžiąją salę prie bažnyčios, ypač reikia daugiau naujų chorisčių moterų ir mergaičių.

Mūsų Parapijos Sekmadienio mokykla atostogauja kartu su Viktorijos mokyklomis, baigus antrąjį semestrą. Mūsų Sekmadienio mokyklos pamokos prasidės liepos 29d. sekmadienį.

Juozas Juškevičius, 73m. amžiaus, mirė birželio 30d. Rožančius kalbėtas Mulqueen laidotuvių koplyčioje Coburge. Laidotuvių šv. Mišios mūsų šv. Jono

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDAS

Fondo Valdybos nutarimu paskirta: \$5000 ALB Krašto Valdybai. Po \$2000 ALB Kultūros Tarybai ir Antologijos išleidimui. Po \$1500 Lietuvos Studijų Sambūriui ir Melbourne Skautų Tuntui, \$1000 Perth Apylinkės Valdybai ir \$500 Melbourne Apylinkės Valdybai.

Aukos Fondui:- \$50 E. Vinčiūnas ir \$20 A. Vilkienė (175). A. a. Anuprui Rakšteliui Melbourne mirus vietoj gėlių:- \$20 E. Margan-Marganavičiūsus (135) ir \$10 V. Ališauskas (840).

V. Ališauskas
AL Fondo išdinininkas

bažnyčioje liepos 5d. ir palydėtas į Springvale kapines. Teilsisi Viešpaties Ramybėje.

Paminklo pašventinimas ant a.a. Vlodo Končiaus kapo Springvale kapinėse liepos 14d. šeštadienį, 12 val. susitikti atvykusiems prie Office įstaigos ir iš ten važiuojame prie kapo. Pašventinus visi vykstame į Lietuvos namus ir Lietuvos Kankinių koplyčioje bus šv. Mišios už velionį Vladą Končių. Pranešė Arnis Muceniekas

Už a.a. Anuprą Rakštelių keturnedėlio šv. Mišios Lietuvos Kankinių koplyčioje Lietuvos namuose liepos 14d. šeštadienį 2 val. p.p.

Geelonge lietuviškos pamaldos liepos 15d. sekmadienį 9.30 val. šv. Jono bažnyčioje.

A. a. Eleną Opanavičienę laidojant, už jos vėlę šv. Mišioms aukojo O.J. Bratiškai.

Melbourno Lietuvių Klubo Valdyba

Praneša klubo nariams, kad šių metų rugsėjo 29d. 1 val. p.p., Lietuvių namuose šaukimas metinis narių susirinkimas su sekančia darbotarke: 1) MLK Vald. pirmininko pranešimas; 2) Auditoriaus pranešimo apsvartymas; 3) Paskelbimas Valdybos narių rinkimo rezultatų; 4) Klausimai ir sumanymai.

MLK Valdyba praneša, kad kadencija baigiasi V. Bosikio, R. Mickaus, M. Ziogienės ir A. Rukšėnas pasitraukia iš savo pareigų dėl sveikatos priežasčių. Taigi reiks išrinkti 4 valdybos narius. Kandidatų pasiūlymo formularai gaunami sekmadieniais MLK bare. Juos reikia užpildyti ir grąžinti MLK Valdybai iki š.m. rugpjūčio 15 dienos. Nariai gaus paštu balsavimo korteles, kurias užpildę privalės įteikti iki š.m. rugsėjo 9 dienos.

MLK Valdyba

ALB Kultūros Taryba maloniai kviečia visus Melbourne ir apylinkės lietuvius atsilankyti į nuotaikingą

Siupinį

kuris įvyks Lietuvių namuose, sekmadienį, liepos 22d. 2.30 val. Bilieto kaina \$6.

Programoje dalyvaus vietinės pajėgos, „Sutartinės“ iš Sydnejaus ir Geelongo dainos vienetas, vadovaujamas Gražinos Pranauškienės. Pelnas skiriamas Australijos lietuvių 40-ties metų kultūrinės veiklos leidinio išleidimui.

LIETUVOS ATSTATYMO FONDAS

Lietuvos Atstatymo Fondui iki šiol aukojo: \$1,000 Melb. „Dainos Samburis“. \$320 Arvydas, Nijolė Zdanai, \$300 Melb. Pensininkų sąjunga. \$210 Br. Juozas Makuliai. Po \$200 Juozas Balčiūnas, Eliutė Dainutienė, Balys Leitonas, Irena, Jurgis Rubai. \$180 Mačių šeima. \$150 Adelė Varkalinė. Po \$120 Emilija Markonienė, Vladas Savickas. Po \$100 Ida, Jonas Dagiai, S.V.Jaršovai, Stasė Pankevičienė, Rita Sidlauskaitė, Rasa, Gediminas Statkai, Pranas Valonis, Elena Zižmaraitė. \$90 Aldona Vyšniauskienė. Po \$60 Antanas Bajoras, Pranas Binkus, Alg.E.Rahdon. \$50 Irena, Norman Blakly. Po \$40 Ed. Margan-Marganavičius, Anupras Rakštėlis (Per Marganavičių), Stasys Stropas.

Po \$30 Jonas Kulys, Rožė Klimienė. Po \$25 Olga Mikalauskienė, Jonė Žitkevičienė. Po \$20 Levutė, Juozas Braniškai, Aleksas Gružauskas, Anelė Larvienė, Elena Lipovienė, Julija Palavikienė. \$10 Ieva Ariene.

Melbourno Apylinkės Valdyba gavo iš V.A.Grigonio palikimo \$1622.

A.Ramoškieinė

CANBERRA

Aukos „Nepriklausomos Lietuvos Fondui“ \$300 K.Makūnas, \$150 V.Keraitienė, po \$100 B.Minus ir šeima, N.J.Vilkaitis, P.V.Gružauskai, Vanda Zilinskienė, L.Venslovas, M.Pužienė, A.Konvainis, po \$50 J.E.Perlibachai, R.Glaubertas, O.Peciulienė, \$40 M.Sterns, \$20 B.Udris, \$10 Bill Stefaniak MLA, \$5 Senatorė M. Reid, N.Jensen MLA. Aukotojams širdingai dėkoja Fondo komitetas.

ML Klubo nariams

Nors jau bai gėsi 1989-90 apyskaitiniai metai, bet dar yra daug narių kurie, „pamiršo“ užsimokėti nario mokesį. Prašome tai atlikti nedelsiant ir kitus paraginti tai padaryti.

Taip pat jau laikas užsimokėti nario mokesį ir už sekančius 1990-91 metus. Laukiame.

ML Klubos Valdyba

ALB Latrobe Valley Seniūnijos Lietuvių aukos Lietuvai

Po \$200 Julia Kaunas-Kaunackas, A.I.Sabrinskai, K.Simkūnas, po \$100 V.Koženiauskaitė-Rosato, V.Koženiauskienė, J.Seštokas, \$55 S.A. Sabrinskai, po \$50 V.Ališauskas, I.Bindokas, \$30 G.Baleiša.

Nuoširdi padėka visiems aukotojams ir aukų rinkėjai V.Koženiauskieni.

ALB Krašto Valdyba

A. † A. Juozui Juškevičiui

mirus, reiškiam gilią užuojautą jo žmonai, dukrai su vaikučiais ir giminėms. Tegul Tau būna lengva naujos tėvynės žemelė. Netrukus, pasimatysime Dievo prieglobstyje. Visada su Tavim. Aga ir Julius Macijauskai (Macky)

A. † A. Jurgiui Vasiliauskui

negrįžtami iškeliavus į Amžinybę, jo atminimui 30-tos dienos pamaldose prisiminėme savo iškilų bendradarbį žurnalistą ir rėmėją, melsdami stiprybės likusiai žmonai Genovitei Vasiliauskienei, sūnui Dr. Alfredui su šeima, giminėms ir visiems artimiesiems toje liūdnoje netekimo valandoje, reikšdami gilią užuojautą. „Tėviškės Aidų“ Redakcija ir Administracija

PADEKA

A. a. Anuprui Rakšteliui mirus, nuoširdžiai dėkoju kun. Dr. Pr. Daukniui už aprūpinimą šv. Sakramentais ir už Rožinio pravedimą koplyčioje. Dėkoju Valei Balnionienei, Vladui Bosikiui už atsiveikimo žodžius Tobin Laidotuvių koplyčioje. Dėkoju taip gausiai susirinkusiems Rožančiai, dalyvavusiems šv. Mišiose, užprašiusiems už jo vėlę šv. Mišias ir palydėjusiems į amžino poilsio vietą. Dėkoju Lietuvių Klubo Valdybai už prisidėjimą prie šermenų ir pagalbėjusiems jų pravedimą: Vladui Bosikiui ir Feliksui Sodaičiui. Nuoširdus aciū Katalikų Moterų Draugijos pirmininkei H. Statkuvienei ir jos pagalbinkėms už šermenų paruošimą.

Dėkoja a.a. Anupro valios vykdytojas Eduardas Margan-Marganavičius ir šeima: Elenora, Gintaras, Donatas ir Kristina Dičiūnienė.

TALKOS PRANEŠIMAS

Nuo 1990m. liepos 1d.:

1. Už indėlius bus mokamos šios palūkanos:

(a) Terminuotos sąskaitos:-

12 mėnesių 15% (terminas sueina birželio 30d.)
6 mėnesių 14%
3 mėnesių 13%

Minimalinis indėlio balansas ne mažiau kaip \$500.

Už indėlius išimtus prieš terminą bus mokama pusė nurodytų procentų.

(b) Einamos sąskaitos: 9%

2. Už paskolas bus imamos šios palūkanos:

(a) 16% su nekilnojamo turto užstatu.

(b) 19% privačios paskolos su garantuotojais.

Reikalui esant, aukščiau nurodyti procentai gali būti keičiami

RASOTE TESTAMENTĄ?

Skirkite dalį "Tėviškės Aidams"!

Mintimi šventa ten investuokite save,

Kur Dievas ir Tėvynė šliaukia.

Būk apaštalas spaudos "Tėviškės Aiduos"!

LAIŠKAS IŠ IETUVOS

Mieli Tautiečiai,

Jums rašo dešimt vaikų motina. Aš gyvenu Lietuvoje, Marijampolės mieste. Man dabar labai sunku pragyventi. Messu vyrų dirbame po kelis darbus. Vyras statybininkas, bet alga tik 150 rublių, todėl dar dirba prižiūradamas gatvę. Užtai gauna tik 90 rublių. Aš taip pat dirbu fabrike prie mašinų gamybos, o po darbo dar su vyrų ir didesniais vaikais dirbame 4 darbus. Bet tie 4 darbai tik po 70 rublių. Darbai sunkūs, bet labai mažai apmokami.

Viskas brangu. Parduotuvėse nieko nėra. Vaikams ir sau daug ko reikia pirkti iš turgaus ir mokėti daug brangiau. Aš dirbdama tiek darbų neturiu visai laiko poilsiui. Labai pablogėjo mano sveikata. Skauda kojas, širdis taip pat jau streikuoja.

Be valdiško darbo dar darbai namuose - skalbimas ir valgio gaminimas. Maistui nusipirkti visur eilės, eilės didžiausios. Žinoma, kas turi 2-3-4 vaikus, jiems lengviau. Ne tiek daug maisto reikia, bet

Ukrainiečių stačiatikių Bažnyčia

Ukrainiečių autokefalinė, tai yra nepriklausoma, stačiatikių Bažnyčia šiomis dienomis Kijevė įvykusiame Sinode pasiskelbė Patriarchatu ir savo vadovu išrinko Filadelfijos, Jungtinės Amerikos Valstybėse, ukrainiečių stačiatikių metropolitą Mstyslavą (Skrypnik). Sinode dalyvavo septyni ukrainiečiai stačiatikiai vyskupai, trys šimtai kunigų ir trys šimtai pasauliečių atstovų. Filadelfijos metropolitas negalėjo dalyvauti, nes sovietinė valdžia jį laiko nepagiedaujamu asmeniu ir jam nedavė įvažiavimo į Ukrainą vizos. Kol metropolitui Mstyslavui bus draudžiama sugrįžti į Kijevą, ukrainiečių stačiatikių Bažnyčios vadovo pareigas laikinai perims arkivyskupas Ioann Bodnarčuk. Autokefalinė, nepriklausoma - ukrainiečių stačiatikių Bažnyčia įsikūrė 1921-ais metais, pradžioje buvo sovietinės valdžios toleruojama, bet vėliau Stalinas ją panaikino. Ji vėl atsikūrė tik praėjusiais metais, bet nei sovietinė valdžia, nei Rusijos stačiatikių Patriarchatas jos nepripažino. Manoma, kad ukrainiečių stačiatikių Bažnyčios sprendimas pasiskelbti autonominiu Patriarchatu paastrina jos santykius su Rusijos stačiatikių Bažnyčios vadovybe. LRTV

Holokaustas ir karo nusikaltėliai

Britų parlamentui priėmus įstatymą, pagal kurį galės būti teisiami karo metu nusikaltę - ne britų piliečiai ir ne Britanijos teritorijoje. Kiek vėliau tą įstatymą sukritikavę atmetė Britų aukštieji, Lordų Rūmai. Britų vyriausybė dabar turi nutarti, ar verta šį įstatymą iš naujo pasiūlyti parlamentui priimti. Paskutiniai raginė vyriausybę to nedaryti Holokausto aukų vardu buvo Buchenvalde buvę kaliniai. Apie tai komentuojuodamas, Londono dienraščio žurnalistas sutinka, kad palyginus su kitomis karo aukomis, kaip Hirošimos, Vokietijos bombardavimų, Stalino žiaurumų, Holokaustas tebuvo dalelė bausių įvykių. Tačiau žydai tą dalelę išlaikė 50 metų, kas privedė prie tokio laipsnio, kad už Holokausto paminėjimą kitaip negu žydai teigia, ar net patarimų teikimą - yra apšaukiami ir kaltinami atisemitizmu.

drabužiam daug pinigų išeina, tuo labiau, kai reikia permokėti.

Mūsų nauja valdžia gal pasirūpins daugiavaikėmis motinomis, bet dabar jais ne tas rūpi. Patys žinote kas darosi Lietuvoje.

Aš Mariampolės mieste esu tik viena moteris, kuri augina dešimt mažamečių vaikų. Bet to niekas nepastebi. Darbovietėse labai daug reikia prašyti ir žemintis, kad skirtų kelis rublius pašalios.

Man yra 38 metai, o vyras 43 metų. Vyriausiam sūnui 16 metų, o jauniausiai dukrelei bus tik trys metukai. Yra ir dvynukės, kurioms 13 metų.

Kreipiuosi į Jus, gal sakau,

Skulptorius Rimantas Daugintis

Vengrijoje, gegužės 10 dieną susideginęs Rimantas Daugintis atgavo sąmonę Budapešto ligoninėje, bet jo sveikatos būklė tebėra kritiška. Skulptorius Rimantas Daugintis yra slaugomas geriausioje Vengrijos karinėje ligoninėje. Nudegimų skyriaus vyriausiasis gydytojas paaiškino, kad nudegė 70-75% kūno ir tokiu atveju beveik neįmanoma išlikti gyvam. Tačiau, kiekvienas žmogus individualus ir tikimasi stebuklo. O Rimanto širdis stipri. Rimantui Dauginčiui dar reikia išverti 2-3 savaites, kad galima būtų daryti operaciją. Kol kas būklė yra pastovi, ji nei gerėja, nei blogėja. Vykdomas dirbtinis maitinimas ir dirbtinis kvėpavimas. Žmona su vaiku nuolat yra prie ligonio ir padeda gydytojams suprasti jo būklę ir norus.

Sąjūdžio įgaliojtinė Italijos parlamento rūmuose

Krikščionių demokratų Internacionalo garbės pirmininkas ir Italijos Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisijos pirmininkas Flaminio Piccoli, Italijos Parlamento rūmuose priėmė du lietuvių atstovus - Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio įgaliojtinę žurnalistę Laimą Pangonytę ir Italijos lietuvių bendruomenės vicepirmininką Kazimierą Lozoraitį. Susitikime taip pat dalyvavo Italijos krikščionių demokratų partijos narys Andrea Damilano. Kazimieras Lozoraitis, pristatydamas iš Lietuvos atvykusią Sąjūdžio įgaliojtinę Pangonytę, trumpai supažindino Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisijos pirmininką su Sąjūdžio struktūra ir siekais, pažymėjo, kad Sąjūdis apjungia visas Lietuvos nepriklausomybę remiančias lietuvių politines jėgas, padėjo deputatui Piccoli už palankumą

atsirastų tautiečių, kurie galėtų mus paremti materialiai - sušelpę mūsų šeimai. Man labai sunku buvo parašyti Jums šį laišką.

Gi aš vadinausi „Motina Didvyrė“, bet kas iš to, jei baigiu prarasti savo sveikatą sunkiuose valdiškuose darbuose.

Butas ankštas ir drėgnas. Gerai, kad dabar nebuvo šaltų žiemų. Anksčiau dar šaldavom su mažiau vaikais. Jie labai dažnai sirgdavo. Nieko negalima nusipirkti - viskas ant talonų. Talonus gauna tik ponai.

Štai toks mano sunkus gyvenimas. Vargstu aš, vargsta ir mano vaikučiai.

Jei kas iš skaitytojų galėtų - paremkite šią šeimą. Jos adresas: Marytė Petrauskienė, Lithuania 234520, Marijampolė, Pušinio 3-1

Rimantas Daugintis mėnesiui vyko į skulptorių simpoziumą Vengrijos mieste Nyregyhazoje. Tačiau iki Nyregyhazos taip ir nepavyko nuvažiuoti? Kokia priežastis?... Jų galbūt daug. Bet pagrindinė, tai šiandieninė padėtis Lietuvoje, Sovietų Sąjungos vykdoma blokada. Neatlaikė jautri menininko siela. Tolimesni įvykiai ir sėkmingas menininko gydymas leis aiškiau suprasti šį neeilinį įvykį. „Rimantas buvo labai jautrus“, - pasakoja žmona Daiva, pati keramikė, - „jis niekada nesitaikstė su melu, sovietinių biurokratizmu nei darbe, nei gyvenime. Jis nebuvo materialistas, jam rūpėjo idėja, menas. Tai, ko jis negalėjo pasakyti, padarydavo savo skulptūrose.“ Jo skulptūrose - liaudies dainos, raudos, poezija, tai simbolių metaforų kalba. LRTV

Geelongo surinkta aukos Lietuvos Šaulių Sąjungai Kaune

S. Sutas aukojo \$50. Po \$20 aukojo P. Banza ir S. Ramanauskas. Po \$10 aukojo V. Cerkavičius, C. Volodka, M. Kymantas, P. Vaičekauskas, O. Schrederis ir V. Stukevičius. Po \$5 aukojo A. Baltrūnas, A. Vaičys, p. Palavikienė iš Ballarato, V. Brazelis, A. Jakubauskas, S. Sutas (tėvas), R. Skerienė ir R. Buržinskas. J. Manikauskas aukojo \$4 ir po \$2 aukojo P. Papreckas, I. Skėrytė, E. Mežiūnė, P. Pranauskas ir V. Aukštietjus.

Geležinio Vilko Šaulių kuopos pirmininkas S. Lipčius pasiuntė Šaulių Sąjungai Kaune \$170. Viso aukota Lietuvos Šaulių Sąjungai Kaune \$484.

Didelis šauliškas aciu meliems aukotojams, kurie prisidėjo prie Lietuvos Šaulių veiklos.

E. Lipčienė
Geležinio Vilko Šaulių kuopos sekretorė

Italų Krikščionys demokratai remia Lietuvą

Lietuvių atstovus priėmė Krikščionių demokratų Internacionalo vicepirmininkas, italas senatorius Aneglo Bernassola. Susitikime dalyvavo Italijos lietuvių bendruomenės vicepirmininkas Kazimieras Lozoraitis, buvusi sąžinės belaisvė Nijolė Sadūnaitė, Lietuvos sąjūdžiui atstovaujant režisierė Laima Pangonytė ir lietuvius pas senatorių atlydėjęs italų krikščionių demokratų veikėjas Andrea Damilano. Krikščionių demokratų Internacionalo vicepirmininkas senatorius Bernassola draugiškai ir nuoširdaus pokalbio metu išreiškė Lietuvai solidarumą, pažymėjo, kad Krikščionių demokratų Internacionalas geriausiai lietuvių tautos pastangas įgyvendinti atkurta nepriklausomybę, kuri buvo neteisėtai panaikinta, pasakė, kad krikščionys demokratai dabar svarsto galimybes moraliniai ir politiniai padėti Lietuvai, suteikti jai humanitarinę pagalbą. Senatorius pasakė, kad būtų naudinga, kad Lietuvos krikščionių demokratų atstovai ar atstovai galėtų atvykti į Romą ar į kuria kitą Europos sostinę, pasitarimam su Krikščionių demokratų Internacionalo įgaliojtiniais dėl humanitarinės pagalbos teikimo Lietuvai ir kitais klausimais. Krikščionių demokratų Internacionalas, taip pat Italijos krikščionių demokratų partija trokšta išplėsti ryšius su Lietuvos krikščionimis demokratais.

TIKROS KATALIKŲ LAIDOTUVĖS

Mes tikime, kad mūsų uždavinys yra ne tik laidotuvės sutvarkyti profesionaliai ir ramiai, bet taip pat suprasti ir pagerbti suinteresuotų žmonių jausmus ir užtikrinti, kad laidotuvių sutvarkymas yra prasmingas ir tinkamas.

TOBIN BROTHERS FUNERAL DIRECTORS

Doncaster: 816 Doncaster Road.....	848 3666
East Burwood: 294 Burwood Highway.....	232 9999
Frankston: 232 Cranbourne Road.....	789 6766
Glenroy: 111 Wheatsheaf Road.....	306 2044
Malvern: 1382 High Street.....	509 4811
Noble Park: 505 Princes Highway.....	546 7644
North Melbourne: 189 Boundary Road.....	329 6144
Ringwood: 331 Maroonah Highway.....	870 8011
Berwick: 21 Lyall Road.....	707 5533
Moorabbin / Mentone: 16 Tuck Street.....	555 9088
St. Albans: 69 Alfrieda Street.....	367 4333